

Nordland Venstre og MDG Nordland sitt forslag til vedtak

1. Generelt

Fylkesrådet har i si innstilling til vedtak gjennomgående styrket by- og regionsentra, mens distrikt nedprioriteres. Dette gjenspeiles i saker som regionmeldinger, RTP, endring av båt og fergeruter, utdanningstilbud og investeringer samt budsjett/økonomiplan som fylkesrådet har lagt fram. I vårt forslag legger vi vekt på å rette opp denne sterke sentraliserende retningen.

- a. Fylkestinget vedtar den fremlagte budsjett- og økonomiplan for perioden 2018-2021 med de prioriteringer og endringer som fremkommer i dette dokument.
- b. Til grunn for MDG Nordland og Nordland Venstres forslag til vedtak ligger fylkesrådets innstilling til vedtak, samt erfaringstall fra regnskap 2016, tertialrapporter for 2017, vedtak om samferdselskart, by- og regionsenterpolitikk sak 170/18, samt sak 172 (fylkeskommunens eierskap i ulike selskap).
- c. Det er store uklarheter når det gjelder ferge- og hurtigbåttilbud, samt kostnader og inntekter, **men kapitlet styrkes med 20 millioner**. Det legges opp til driftsnivå som i dag. Det gjøres oppmerksom på at det er en innsparing på ca 25 millioner i inneværende år knyttet til lavere pris på drivstoff. Her må det en ny gjennomgang av tallmaterialet til når tallene fra budsjettforliket på Stortinget og endelig rutestruktur er lagt. Det skal ikke etableres egne turistruter. Fylkestinget ber om at vedtak om NEX1's anløp av Stokkvågen reverseres, og at Onøy fortsetter som vekslingshavn.
- d. Den fylkeskommunale driften må innrettes slik at fylkeskommunen har en bærekraftig økonomi som gir handlefrihet og evne til å finansiere investeringer. Det forventes at fylkeskommunen bidrar til forutsigbare rammevilkår for hele Nordland. Det er særlig store utfordringer i kommuner som ikke grenser naturlig til by og regionsentra. I Nordland gjelder dette: Bindal, Hattfjelldal, Træna, Lurøy, Rødøy, Meløy, Nesna, Steigen, Hamarøy, Tysfjord, Moskenes. Det framstår som et tydelig mønster i flere saker at disse kommunene nedprioriteres.
- e. Det skal styres mot å oppnå målsetningen om netto resultatgrad på 4 %, gjeldsgrad som ikke overstiger 60 % og at de samlede disposisjonsfond (frie fond) i prosent av samlede driftsinntekter skal være minimum 10 %.

2. Det vedtas følgende netto driftsramme for sektorene i perioden (i 1000 kr):

Driftsrammer (tall i 1000 kr)	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Politikk, kontroll, styring				
Utgifter	54 060	55 146	44 499	45 146
Inntekter	-1 071	-1 071	-1 071	-1 071
Netto	52 989	54 075	43 428	44 075
Vårt forslag innebærer følgende reduksjoner (se kommentar)	5 000	8 300	18 300	18 300
Sentraladministrasjon				
Utgifter	176 925	158 874	163 296	162 753
Inntekter	-21 525	-21 525	-21 525	-21 525
Netto	155 400	137 349	141 771	141 228
Forslag til nedtrekk (se kommentar):	3 457			
Utdanning				
Utgifter	2 156 676	2 148 965	2 132 567	2 117 070
Inntekter	-291 240	-291 240	-291 240	-291 240
Netto	1 865 436	1 857 725	1 841 327	1 825 830
Ikke igangsatt drift av ny vgs i Bodø:			-10 000	-20 000
Vårt forslag innebærer styrking av tilbud (se kommentar)	7 000	17 000	21 000	22 000
Næring og regional utvikling				
Utgifter/overført til samferdsel 20 millioner pr.	209 424	204 744	203 280	203 155
Inntekter:	-173 453	-171 453	-171 453	-171 453
Økte inntekter 20 mill salg av konsesjonskraft knyttet til avvikling av Nordland Næringsvekst AS	-20 000	-20 000	-20 000	-20 000
Netto	15 971	13 291	11 827	11 702
Kultur, miljø og folkehelse				
Utgifter	593 927	590 661	587 884	586 738
Inntekter	-276 884	-276 884	-276 884	-276 884
Folkehelsearbeid Samsarbeidsavtale med kommunene	1 600	1 600	1 600	1 600
Videreføring av Lofoten og Vesterålen Orkesterforening	250	250	250	250

Netto	318 893	315 627	312 850	311 704
Samferdsel				
Utgifter	1 055 603	1 066 174	1 011 343	1 009 021
Inntekter	-285 598	-299 420	-301 559	-301 559
Økt overføring fra staten	-12 500	-12 500	-12 500	-12 500
Økt drift samferdsel (se egen kommentar)	20 000	20 000	20 000	20 000
Netto	777 505	774 254	717 284	714 962
Fylkesveg og ferjer				
Utgifter	1 260 526	1 282 991	1 173 582	1 169 355
Inntekter	-238 959	-238 959	-238 959	-238 959
Netto	1 021 567	1 044 032	934 623	930 396
Vedlikehold eiendom				
Utgifter	53 788	53 694	53 501	53 361
Inntekter	-14 165	-14 165	-14 165	-14 165
Netto	39 623	39 529	39 336	39 196
Felles utgifter/inntekter				
Utgifter	700 440	654 095	666 771	680 824
Inntekter	-4 959 930	-4 901 927	-4 726 866	-4 726 866
Netto	-4 259 490	-4 247 832	-4 060 095	-4 046 042
Sum fylkeskommunen				
Utgifter	6 262 825	6 216 644	6 043 722	6 043 722
Inntekter	-6 262 825	-6 216 644	-6 043 722	-6 043 722
Netto	0	0	0	0
Samlede utgifter	12 553 044	12 470 838	12 123 295	12 114 995
Samlede inntekter	-12 558 150	-12 465 788	-12 129 944	-12 139 944
Differanse, til saldering i perioden	-5 106	5 050	-6 649	-24 949

3. Budsjettrammer og –fullmakt

Fylkesrådet har ansvaret for å gjennomføre foreslåtte kostnadsreducerende tiltak herunder sikre en innretning på tvers av sektorer som gir en helhetlig og best mulig innretning av tiltakene. Fylkesrådet gis derfor fullmakt til å gjøre sektorovergrepene endringer i fordeling av følgende tiltak:

- 1) Reduksjon administrative stillinger
- 2) Digitaliseringer og gevinstrealisering for hele Nfk
- 3) Redusert arealbruk, salg av bygg/arealer/oppsigelse av leiekontrakter

Arbeidet med kostnadsreduksjoner rapporteres i tertialrapportene.

4. Politikk, kontroll og styring

- a. Årsbudsjettet for 2018 for Politikk, kontroll og styring vedtas med en netto driftsramme på 53. mill.
- b. Postene til fylkesrådets og fylkestingets disposisjon reduseres. Total innsparing i perioden blir da: 13.9 mill på disse postene. Fylkesrådet har da igjen et disposisjonsfond på 8 millioner til sin rådighet – jfr. Regnskap 2016.
- c. Antall fylkesråd reduseres til 5 og rådgiverstillingen inndras. Områdene kultur og næring slås sammen. Sparing 4 millioner fra 2018.

Fra 2020 legges det inn sparing på ytterligere 10 millioner pr. år som følge av revidert styringsmodell i Nordland.

Totalt nedtrekk i perioden i forhold til fylkesrådets innstilling: 49,9 millioner.

5. Sentraladministrasjonen

- a. Årsbudsjettet for 2018 for sentraladministrasjonen vedtas med en netto driftsramme på 155.4 mill. kr. Post til fylkesrådets disposisjon strykes.
Totalt nedtrekk 3,5 mill

6. Utdanning

- a) Utdanningsbudsjettet for 2018 vedtas med en netto driftsramme på 1 858,4 mill. kr.
- b) Disponering/endring av rammer:
Til følgende formål i 2018 vedtas det å styrke budsjettrammen med samlet 23,7 mill. kr
 - 1) 11 mill. kr til økt formidling av lærlinger
 - 2) 6 mill. kr til videre drift av Sortland videregående skole avdeling Kleiva.
 - 3) 6,7 mill. kr til utvidet rett til videregående opplæring av innvandrere.
 - 4) ***Viser til egen sak 195/17 der fylkesrådet foretar store endringer i tilbudsstrukturen, noe som viser seg å være i disharmoni med næringslivets uttrykte behov for kvalifisert arbeidskraft. Vi står overfor et generasjonsskifte når det gjelder fagarbeidere. Fylkeskommunen har et særlig ansvar for å utvikle tilbud som dekker fremtidig arbeidskraftbehov. Vi foreslår derfor reversering av nedlegging av tilbud og foreslår styrking av sektoren, se egen tabell.***

Beregnet driftskostnad til ny videregående skole i Bodø i 2020 og 2021, totalt 40 millioner strykes. Elevtallutviklingen viser at det ikke er behov for å bygge ny videregående skole i Bodø nå. Besparelsen disponeres til styrking av sektoren.

7. Næring og regional utvikling

- a. De statlige og fylkeskommunale økonomiske virkemidlene skal brukes til gjennomføring av fylkestingets prioriteringer for regional utvikling.
- b. Virkemidlene på næringsområdet skal bidra til å utløse mer av verdiskapingspotensialet som finnes i **hele** Nordland gjennom tiltak for å styrke næringsmiljøene.
- c. Innovasjonssystemene for de viktigste eksportnæringene i Nordland; industri, sjømat og opplevelsesbasert reiseliv skal styrkes gjennom et tettere samarbeid mellom bedrifter og forskningsinstitusjoner.
- d. Det framtidige næringslivet må skape økt sysselsetting og flere kompetansearbeidsplasser som tiltrekker seg unge arbeidstakere.
- e. Kommunene er fylkeskommunens viktigste samarbeidspart i utviklingen av Nordland. Samarbeidet og dialogen mellom kommunene og fylkeskommunen skal styrke kommunenes lokale utviklingsarbeid.
- f. Det er viktig at alle kommunene og distriktene i Nordland, ikke bare byene, styrkes for å trekke til seg flere kompetansearbeidsplasser og unge arbeidstakere. Fylkeskommunen har et særlig ansvar for å påse at disponering av offentlige midler innenfor etaten går til styrking av entreprenørskap, kompetanseutvikling og styrking av de lokale grunderne.**

8. Kultur, miljø og folkehelse

- a. Årsbudsjett 2018 for Kultur, miljø og folkehelse vedtas med en netto driftsramme på 317 mill. kr. **Folkehelse styrkes med årlig 1 600 000**, for å kunne ivareta samarbeidsavtalene med kommunene. Dette er et viktig arbeid som virker relasjonsbyggende og helsefremmende. **Lofoten, Vesterålen Orkesterforening sikres med 250 000 årlig.**

9. Samferdsel

- a. For 2018 gjennomføres en prisjustering av takster inntil anslått prisstigning på 2,6 %. Hvis sats for MVA på transporttjenester økes fra 10 % til 12 % skal likevel ikke takstene øke mer enn at billettprisen inkl. MVA øker med 2,6 %.
- b. For å sikre mer effektiv ressursbruk i skoleskyssen i planperioden, skal det vurderes å endre start- og sluttidspunktene ved de videregående skolene i fylket.
- c. Det etableres sanntidssystem på busser i Bodø, på Mo og i Narvik, samt noen hurtigbåtsamband og ferger. Dette håndteres foreløpig innenfor samferdsels eget budsjett og i samarbeid med flere aktører. På grunn av behov for ytterligere finansiering må videre utrulling vurderes ved neste rullering av Økonomiplan og budsjett og i utarbeidelse av anbudsgrunnlag gjennom materiellkrav.
- d. Igangsette arbeidet med infrastrukturtiltak (terminaler, bussdepot og kaier, herunder ekspeditørløse anløp) for å oppnå kostnadsbesparelse både på buss og hurtigbåtsiden.
- e. For å sikre en tilfredsstillende regularitet må det settes inn et bilførende reservefartøy for sambandet Solfjellsjøen – Vandve.
- f. Fylkestinget gir fylkesrådet fullmakt til å avklare om ferjetakstene skal endres slik at buss i rute fritas for betaling på ferje.

- g. *I dag benyttes bruttometode for drift av buss, båt og ferger. Det betyr at fylkeskommunen har ansvaret for billetteringer. Fylkestinget ber om at det vurderes å gjeninnføre nettoprinsippet der billettering tillegges operatørene. Dette har erfaringsmessig gitt incentiver til transportselskapene, og kan sikre bedre regularitet.*
- h. *Arbeidet med å oppnå økonomisk innsparing i henhold til nytt ferge- og hurtigbåtkart stanses. Det settes ikke opp egne turistruter med hurtigbåt. Det er viktig at fylkeskommunen satser på kommunikasjoner som opprettholder bosettingsmønsteret. Gode lokale båtruter vil også gi turistene en ektefølt opplevelse av både folk og natur.*

10. Fylkesveg og fylkesferjedrift

- a. Årsbudsjett for fylkesveg og ferjer vedtas med en netto driftsramme på 1 021,6 mill. kr.
- b. For Nordland fylkes trafikksikkerhetsutvalg (NFTU) vedtas en utgiftsramme på 17,6 mill. kr. Netto utgift for sektoren samlet vedtas på 1.021,6 mill. kr (inkludert momskompensasjonsinntekter på 120,0 mill. kr.)
- c. Det vedtas et samlet sonepåslag på fylkesvegferjer på 20 mill. kr. Av dette avsettes **ikke** 15 mill. kr til investeringer i forbindelse med nytt samferdselskart.
- d. Det overføres 0,8 mill. kr til Samferdsel i 2018 i forbindelse med overføring av oppgaver med ferjeinntekter.

11. Investeringer

- a. Økonomiplanen for 2018-2021 vedtas med følgende investeringsramme i perioden (alle tall i 1000 kr):

	2018	2019	2020	2021	Sum
Bygg og eiendom	520 200	590 300	535 000	346 000	1 991 500
Veg	456 000	617 000	413 000	396 000	1 882 000
Samferdsel – båter*	182 144	40 536	-	-	222 680
Ny vgs Bodø bygges ikke	-20 000	-35 000	-220 000	-165 000	-440 000
Oppstart utbedring Bustneslia	10 000	20 000	220 000	200 000	450 000
Oppstart gang- og sykkelvei på Ballstad		20 000	20 000	7 000	47 000
Egenkapitalinnskudd	6 400	6 400	6 400	6 400	25 600
Samlet investering	1 154 744	1 259 236	974 400	790 400	4 178 780

*Byggelånsrente skal legges til ved beregning av leie fra operatør.

1. Ny videregående skole i Bodø tas ut av investeringsplanen.

Det investeres ikke i ny videregående skole i Bodø i perioden. Midlene som er avsatt til skolen, totalt 440 millioner omdisponeres til utbedring av Bustneslia, fv 12..

2. Utbedring av Bustneslia, fv. 12

Dette er et prosjekt som har stått på vent i flere tiår. Nå må noe gjøres. Vi sier at vi ønsker å satse på kystnæringer, da må vi sikre at transporten skjer trygt og uten store hindringer.

Bustneslia er vinterstid en daglig utfordring. Gjennom et forprosjekt er det utredet to alternativ. Dersom man velger alternativ 2, som innebærer en tunnel på 2 kilometer tilknyttet 5,7 km ny veg i dagens trase, er prosjektet fullfinansiert med en løsning med bompenger på ca 200 millioner. Det kan gjøre det mulig å få prosjektet løst i løpet av 2021/22. Alternativ 1, betyr lengre tunnel og en dyrere løsning.

Det investeres i gang og sykkelveg på Ballstad. Totalt kr. 47 mill.

b. Statlig øremerkede tilskudd til skredsikring fordeles slik (i mill. 2018kr):

	Total kostnad	Tidl. bevilget	2018	2019	2020	2021
Fv 17 Liafjell	631	258	175	194	4	
Fv 17 Kilvika	71	0	2	30	39	
Fv 571 Flågan, Tårnvik	71	0	20	0	1	23
Varslingsanlegg og andre mindre tiltak	23	0	1	0	9	13

12. Finansieringsplan for investeringer 2018-2021

a. De vedtatte investeringene finansieres på følgende måte i perioden (alle tall i 1000 kr), låneopptaket i perioden framgår av tabellen:

	2018	2019	2020	2021
Låneopptak	90 080	575 810	520 000	321 000
Bompengefinansiering	2 000	20 000	45 000	-
Salg aksjer	-100 000			
Salgsinntekter		60 000		
Statstilskudd	198 000	225 000	56 000	86 000
Bruk av fond		10 000	40 000	70 000
Mva kompensasjon	164 985	204 026	157 000	122 000
Egenfinansiering	799 679	164 400	156 400	191 400
Sum	1 154 744	1 259 236	974 400	790 400

b. Avdragstiden for fylkeskommunens innlån øker fra 15 til 20 år fra og med låneopptak i 2018. For gamle lån forlenges avdragstiden med 5 år.

FYLKESKOMMUNEN SITTER PÅ RESERVER SOM BØR FRIGJØRES. Flere av selskapene Nordland fylkeskommune har eierandel i, fremstår som passive og uten funksjon i forhold til målsetting. Det må gjøres en grundig vurdering av selskapene knyttet opp mot I dag har fylkeskommunen låst verdier satt til 878 millioner i selskapet

Nordland Næringsvekst AS. Det er iflg revisjonsberetningen stor risiko knyttet til selskapets framtidige drift. Selskapet ble etablert i den hensikt å få finansiert kjøp av kraftaksjer fra SKS.

Fylkeskommunens andel i Widerøe og den gamle lærerskolen ble lagt inn som egenkapital. Widerøesaksjene er solgt og lærerskolen er eliminert. Igjen sitter vi med en aksjepost i SKS. For å finansiere gjelden i selskapet, ble konsesjonskraftsalget som tidligere hadde gått til næringsformål, lagt inn i dette selskapet. Dette betydde en tapt inntekt på 50-60 millioner årlig som kunne gått til å styrke næringsarbeidet. I dag har konsesjonskraften noe mindre verdi. Selskapet koster iflg I dag koster dette selskapet 1,6 millioner å drifte. Salg av konsesjonskraften gjøres som tidligere gjennom Kommunekraft. I henhold til årsmeldingen for 2016 har selskapet et negativt driftsresultat.

****Det er vanskelig å se at selskapet har en aktivitet som kan forsvare en driftskostnad på 1,6 (lønn og styrehonorar, kjøp av salgsbistand)**

****Det neste man bør spørre seg er: Hvilken betydning har dette selskapet for nærings- og samfunnsutvikling i Nordland, og ev. er betydningen så stor at det kan forsvare å gi avkall på inntekter konsesjonskraft (iflg årsregnskapet for 2016 en nettoinntekt på 10 millioner, men etter opplysninger vi har fått, er kraftprisene bedre og resultatet kan bli bedre i 2017.)**

Selskapets samlede eiendeler er satt til (her brukes avrundede tall) en verdi av 878 millioner, egenkapitalen i selskapet er 561 millioner, mens langsiktig gjeld er 312 millioner.

Gjennom finansielle pengeplasseringer av en del av de likvide midlene i selskapet, har styret og daglig leder forbedret årsresultatet slik at sluttsummen blir 1,8 millioner i overskudd, noe som tilføres egenkapitalen. Dette er da heller ikke en aktivitet som var intensjonen med dette næringsutviklingsselskapet!

Det er ikke betalt utbytte og resultatet på 1,8 mill utgjør i 2016 0,2 % av den totale kapitalen. Fylkeskommunen bør vurdere:

- 1. Å selge selskapet. Fylkeskommunen vil da beholde inntekter fra konsesjonskraftsalg, som kan formidles slik det alltid har vært gjort gjennom Kommunekraft. Det vil kunne styrke årlig driftsmidler med 20 millioner. Dette kan også frigjøre om lag 250 millioner (etter betaling av gjeld som kan brukes til investeringer.**
- 2. Løse opp selskapet og legge virksomheten inn i ordinær drift. Der fylkeskommunen tilføres både utbytte fra aksjene og inntekter fra konsesjonskraft.**